Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302 Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036 УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCI. Ч. 115. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. ВІВТОРОК, 19-го ЧЕРВНЯ 1984 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JUNE 19, 1984 No. 115. VOL. XCI.

Д-р В. Мацьків очолив Міжнародний інститут

Торонто, (Б. Стебельський). — У п'ятницю, 1-го червня ц.р., тут відбувся з'їзд представників найбільших продуцентів нікелю у країнах вільного світу. Заступлені були копальні та виробництва Канади, ЗСА, Великої Британії, Франції, Японії, Бразилії, Південної Африки, Австралії, Колюмбії, Індонезії, Голляндії, Фінляндії та Ботсвани.

Канадська копальня і процесувальна індустрія нікелю була заступлена компаніями Інко, Фалконбридж і Шеріт Гордон. Одним із директорів та екзекутивних віцепрезидентів останньої є інж. д-р Володимир Мацьків, якого обрано на згаданій конференції головою Ради нікелевої індустрії країн вільного світу, завданням якої є удосконалити примінення нікелю в розвитку сучасної технології та здобути нові ринки збуту.

Д-р В. Мацьків

В українському науковому світі д-р В. Мацьків є добре відомий як визначний вчений у ділянці хемії і металюргії, а в громадсько-науковому житті — як член Наукового Товариства ім. Шевченка. В міжнародній науці його знають як автора понад 50-ти наукових праць та 45 патентів-винаходів з ділянки процесів нікелевої індустрії. В 1972 році його покликали до Державної дорадчої комісії копальняних і металюргійних дослідів при Міністерстві енергії, копалень і ресурсів, а згодом, там же одним з президентів тієї Ради. Згодом став членом Державної ради дослідів у Канаді, Канадського хемічного інституту, Американського інституту інженерів копальняної індустрії, Американського інституту інженерів копальняної і металюргійної індустрії, Американського інституту спорошкованої металюргії, Канадського інституту копалень та металюргії.

Його нагороджено різними почестями та медалями.

В українському науковому світі інж. д-р В. Мацьків відомий як дійсний член Наукового Товариства ім. Шевченка, колишній голова Осередку праці НТШ у Канаді, функцію якого продовжує вже у кількох каденціях, та колишній президент Головної Ради НТШ і постійний делегат до неї від НТШ у Канаді. За його заслуги в ділянці науки нагороджений Шевченківською медалею Централі КУК.

КОРОЛЕВА ЄЛИСАВЕТА ВІДКРИЄ КУЛЬТУРНИЙ ОСЕРЕДОК У ДОФИНІ

Вінніпеґ, Ман. — Як повідомила українська канадська преса, прем'єр провінції Манітоби в Канаді Говард Полі проголосив, що королева Великої Британії Єлисавета і її чоловік принц Филип відвідають Манітобу від вівтірка, 24-го липня, до п'ятниці, 27-го липня ц.р. Під час тих відвідин королівська пара матиме нагоду познайомитися з багатою історією Манітоби, яка відзначатиме 250-річчя експедиції ЛяВерендріса, що закінчилася мировою умовою з тубільцями, яка уможливила колонізацію цієї провінції. З цієї нагоди відбудеться королівський фестиваль з участю всіх етнічних груп, відкриття нового летунського музею та відзначення 60-ліття королівського канадського військового летунства.

Королева Єлисавета II

В середу, 25-го липня ц.р., королева Єлисавета відвідає Дофин та відоме вже всім українцям українське село в цій місцевості. Там коштом понад 10 мільйонів долярів українська громада будує новий український культурний осередок. Більшість коштів покриває держава, і цей осередок заповідається як справді величавий осередок української культури всієї української спільноти в Канаді. Королева Єлисавета прибуде туди вполудне того дня, щоб офіційно відкрити осередок.

Після відкриття королева відвідає ще о 3-ій год. пополудні місто Брендон, де також є велика українська громада. Принц Филип в той час відвідуватиме більші промислові об'єкти провінції.

Королева Єлисавета відлетить додому 27-го липня, а принц Филип полетить до Лос Анджелесу в Каліфорнії, де він має взяти участь у відкритті літніх Олімпійських Ігрищ.

Українці в Канаді матимуть цього року дві візити представників західного світу — королеви Великої Британії в місяці липні і Папи Івана Павла II у вересні.

Дж. Шулц домагається законопроєкту для поборення тероризму

Вашінгтон. — Державний секретар Джордж Шулц, називаючи міжнародний тероризм „неоголошеною формою війни", закликає обидві палати Конгресу прийняти окремий законопроєкт, на підставі якого Уряд мав би право притягнути до судової відповідальности організації і осіб, які збирають фонди на території З'єднаних Стейтів Америки для терористичних груп, спонзорованих закордонними державами.

Шулц, який пропонує навіть встановити нагороди для тих осіб, які своєчасно поінформують Уряд про пляни терористів на території ЗСА, домагається також забезпечення від тероризму приміщень американських численних амбасад і консулятів в світі. Він однак не знайшов поки що повного зрозуміння в Сенаті і Палаті Репрезентантів для цієї справи. Комісія міжнародних справ в Палаті Репрезентантів скептично поставилася до пропозицій державного секретаря і висловила сумнів чи такий законопроєкт матиме запоюкою ючий ефект на форми тероризму чи навпаки. Інші законодавці думають, що в багатьох випадках треба буде виразно засудити підтримку тероризму Совєтським Союзом і його сателітами, на території яких вишколюються численні терористичні групи, а це в свою чергу ще більше погіршить американсько-совєтські відносини, хоч такий підхід сильно засуджиться консервативні конгресмени і сенатори, називаючи його „хованням голови в пісок".

На підставі такого законопроєкту, який очевидно мусів би бути підписаний президентом Роналдом Реґеном, американські громадяни не могли б вільно, як це діється тепер, допомагати терористичним групам. Шулц признається, що небагато американців підтримують фінансово терористів, „але ми хотіли б окремим законом запобігти поширенні цього явища". Шулц і ті, що його підтримують у цій справі, усвідомлюють собі, що в демократичному суспільстві тяжко боротися з тероризмом, але американська спільнота повинна зрозуміти, що загроза нависла також над її головою.

Згідно із статистикою Державного департаменту у світі відбувається приблизно 500 терористичних актів в році. 37 відсотків з цього числа припадає на Західню Европу, 25 на Латинську Америку, 23 на країни Близького Сходу і Північну Африку, 8 на Азію, 3 на Африку і тільки 2,5 відсотка на Північну Америку, що включає також Канаду і Мехіко. В Совєтському Союзі натомість є тільки один відсоток терористичних актів, але цієї справи ніхто серйозно не трактує, бо СССР і його сателіти це тоталітарні держави, у яких закон забороняє повідомляти про терористичну активність.

Політичні спостерігачі думають, що якщо навіть Шулцові не повезе з окремим законопроєктом, то все одно він отримає певну суму грошей на забезпечення дипломатичних місій ЗСА за кордоном.

„Солідарність" протестувала проти виборів в Польщі

Варшава. — Лідери забороненої польської робітничої профспілки „Солідарність" ще напередодні виборів до восівідських і льокальних урядів, які відбулися в Польщі в неділю, 17-го червня ц.р., закликали до бойкоту виборів і демонстрацій. Прихильники колись 10 мільйонової профспілки демонстрували успішно принаймні у трьох більших містах. В Ґданську, де правилась полева Богослужба за Богдана Ліса, недавно заарештованого підпільного лідера „Солідарности", у якій взяло участь понад 10,000 осіб з Лехом Валенсою на чолі; в Кракові, а згладно в Новій Гуті з участю біля 2,000 осіб і у Варшаві, де поліція „подбала", щоб не було великої участи в демонстрації, роблячи всякі можливі перешкоди.

Не можна сказати, що заклик „Солідарности" про бойкот виборів був надто успішний, але він знайшов широкий відгук в пресі, серед польських народних мас, в інших сателітних країнах і за кордоном. Поліція, боячись мабуть реакції польського народу і піднесення емоційности, яке дуже легко могло довести до конфронтації прихильників „Солідарности" з поліцією, не перешкоджала безпосередньо демонстрантам, а тільки, придержуючись вказівок своїх зверхників, скеровувала прихильників до великих міст в різні сторони, не даючи їм змоги збіратися більшим гуртом.

Речник уряду прем'єр-міністра Войцеха Ярузельського Єжи Урбан заявив кореспондентам і пізніше на телевізійній програмі, що не зважаючи на заклик до бойкоту виборів, 75 відсотків поляків віддали свої голоси, обравши 110,428 послів й інших лідерчуків провінційних урядів. Урбан думає, що відсоток менш-більш відповідає відсотковi вибор ців в будь-якій західній державі. Раніше в Польщі, як також і в інших комуністичних державах, включно із Совєтським Союзом, у виборах брало участь, згідно з урядовим повідомленням 99,9 відсотків повноправних до голосування осіб.

Державна телевізія, як кажуть західні кореспонденти, була досить об'єктивною і передавала епізоди з демонстрацій. У деяких місцях молодь обкидала поліцію камінням й іншими предметами. Декількох західних кореспондентів поліція притримала на короткий час, не даючи їм змоги бути присутніми на демонстрації.

Речники забороненої профспілки, підпільні і ті, що ще є на волі, одноздідно заявили, що бойкот виборів і демонстрації мали за ціль запротестувати проти репресивних метотів В. Ярузельського і його режиму проти всіх тих поляків, які мають іншу від уряду думку і які змагаються за свободу.

Протестує проти мішання українців з росіянами

Ню Йорк. — Тут почитний щоденник „Дейлі Нюз" зі середи 6-го червня 1984 року помістив поміж голосами читачів листа українки з Маспет Еви Крулиш п. н. „Не мішайте їх".

В ньому вона звертає увагу на те, що часто мішають українців з росіянами та ще надають їм марку комуністів. На ділі українці є більше протикомуністичні, як всі інші люди тому, що комунізм тримає їх в рабстві. Не зважаючи на те, — вона, — пише, — „що Україна практично належить до СССР, багато українців тут в ЗСА палко вірять, в це, що Україна буде одного дня самостійною державою".

Вийшла збірка поезій О. Олійника

Торонто. - Виданням Об'єднання Письменників „Слово", Відділ у Канаді, та частково фінансовою підтримкою Мультикультуризму Канади вийшла 122-сторінкова збірка поезій Олександра Олійника п.з. „Із серця в серце". Цю книжку в твердій люксусовій обкладинці мистецько оформив Володимир Макаренко.

Характеристику цього твору, яка була поміщена у журналі „Жіночий Світ", подала Ярослава Зорич і уривки з неї появилися на обгортці цієї книжки. Ось вони: „Поезії Олександра Олійника — оригінальні формою висловy, строфічною будовою, поетичними засобами, глибиною емоцій, філософським підтекстом, а зокрема актуальністю тематичного кола... О. Олійник ніжно відчуває красу, духові вартості, ідейно моральні принципи... У своїх поезіях він вказує на сучасні пекучі проблеми у суспільно-громадських та етично-моральних площинах... Його творча думка сповнена тугою за верщинними ідеалами людства, за справжнім розумінням істини Божих законів".

Збірку поезій О. Олійника — в ціні 10 долярів — можна набути, звернувшись на адресу автора: A. Olijnyk, 7 St. Steven's Court, Apt. 208, Islington, Ont. M9A 3A9, Canada.

В Гантері поблагословлять парохіяльний дім (хижу)

Гантер, Н.Й. — В неділю, 8-го липня ц.р., тут заходами парохіяльної управи української католицької церкви св. Івана Хрестителя відбудеться торжественне благословення парохіяльного дому (хижі), що його доверить Владика Василь Лостен, єпископ Стемфордської епархії при співучасті численного духовенства.

На кінець цього тижня запляновані такі програми: в суботу, 7-го липня о год. 7:30 вечора — концерт з участю Віри Черни, сопрано, Таїси Богданської, піяністки, Рафаїла Венке, скрипаля, Дарії Гординської-Каранович, піяністки, яка є також мистецьким керівником. В неділю, 8-го липня о год. 10:30 рано — Архиєрейська Служба Божа; год. 12-та — благословення парохіяльного дому (хижі); год. 1-ша по полудні — святочний обід. Вступ на обід 15 долярів від особи.

Появилася нова публікація про голод в Україні

Кеймбридж, Масс. (ФКУ). — Мирон Долот, більша праця якого — свідчення очевидця про жахіття голоду, єхидно створеного Москвою в Україні в 1932-33 роках, появиться при кінці цього року в американському видавництві В.В. Нортон, написав теж текст для 36-сторінкової брошури п.н. „Who Killed Them and Why?", що її видано друком заходом Фонду Катедр Українознавства (ФКУ).

М. Долот, що впродовж багатьох років намагається зрозуміти, що сталося у його селі Вергуни в 1932-33 роках, як він був ще тоді малим хлопцем, згадує ті кошмарні часи в зворушливих деталях. Його брошура є одначе спробою не так описати, як вияснити трагедію, і, щоб цього досягти в згаданій брошурі він підкреслює те, що читав, та яку документацію бачив. Його ясний висновок — жахіття в Україні в 1932-33 роках були наслідком геноцидського голоду, спричиненого окупантом українських земель для поярмлення та нищення українського народу як нації.

М. Долот базує текст брошури на 17 джерелах і опублікованих обширніших працях, починаючи режимною совєтською історією колгоспного права, через писання західніх спостерігачів таких як Вілліям Генрі Чамберлейн і Малколм Магґеридж, до праць українських наукоців Василя Гришка, Всеволода Голубничого і Дмитра Соловія.

Встановити число померлих з голоду нелегко, завва-

(Продовження на ст. 4)

Митрополит С. Сулик відвідав нюаркську парафію, перевів церемоніял папського відзначення п'ятьох парафіян

Нюарк, Н. Дж. (Л.К.). — Неділя, 3-го червня ц.р., закарбується у спогадах мирян української католицької церкви св. Івана Хрестителя у цьому місті особливого значення подією, прибув бо до них на свою першу канонічну візитацію їхній Владика Філядельфійський Митрополит Стефан Сулик, який і перевів інвеституру відзначення Папою Іваном Павлом II п'ятьох ревних парафіян, трудівників для добра української громади і церкви — Андрія Кейбіди, Тараса Дурбака, Марії Робак, Юлії Добош і Гелени Лавук.

По сходах церкви входить Митрополит Стефан Сулик у супроводі о. Михайла Кучмяка (справа) і пд. сен. Ростислава Міляннча.

І так, о годині 11:30 полудня, під гомін церковних дзвонів і поміж шпаліром виструнчених з прапорами своїх організацій вояків І Дивізії Української Національної Армії, Об'єднання бувших Українців Вояків Америки, Українсько-Американських Ветеранів, членів організацій Пласту і СУМА, та членок 28-го Відділу Союзу Українок Америки — проходив Митрополит в почоті Отців Редемптористів — двох отців з інших парафій та священиків із місцевої церкви, які опісля співслужили до Богослужби: о. пароха Михайла Кучмяка, о. Михайла Перетятка, о. Методія Кушка, о. Івана Фецка, пароха української католицької церкви Божої Матері у Вилкс-Беррі, Па. та о. Мирослава Дзюрмана, пароха української католицької парафії церкви Непорочного Зачаття у Гіллсайді, Н.Дж. Біля церковних дверей, на яких великими літерами видніє написи: „Вітай, Владико!" — із хлібом і сіллю очікували на Митрополита мужі довір'я — А. Кейбіда і Дам'ян Кордуба, як і в народних одягах — учні української парафіяльної школи св. Івана Хрестителя: Марія Цяпка, учениця 7-ої кляси, та Адам

(Закінчення на стор. 4)

В АМЕРИЦІ

КОНТРОЛЬОВАНИЙ республіканцями Сенат відкинув 55-ма голосами проти 43 пропозицію демократів про заблокування фондів на продукцію великих міжконтинентальних ракет МХ. Деякі демократи, щоб не дразнити республіканців, але уморити фонди для МХ пропонували, щоб призначені для МХ гроші перекинути на інші військові потреби. Президент Роналд Реґен, як відомо, жадав грошей, на 40 ракет МХ, але Конгрес не погодився на таке число і почав дискусії над можливістю продукції тільки 24-ох таких суперракет. Сенатор Едвард Кеннеді й інші чільні демократи, особливо ті, які мріють про віднову політики детанту, заявляли, що ракети МХ стоять на перешкоді відновлення переговорів із Совєтським Союзом про редукцію міжконтинентальних нуклеарних ракет й іншої зброї. Таку аргументацію демократів республіканці категорично відкидають, бо країна не може руководитись уподобанням чи вимогами іншої держави.

ФРЕНК ФІЛД, СПІВРОБІТНИК телекомпанії Ен-Бі-Сі відомий із здоровельних, наукових і метеорологічних передач, залишив свою працю у згаданій компанії не маючи змоги позитивно погодити свого нового чотирирічного контракту, хоч про ці справи речники Ен-Бі-Сі не згадують в офіційних повідомленнях і уникають розмов на ці теми. Віцепрезидент згаданої компанії Бад Кері висловив навіть жаль з приводу відходу Ф. Філда з праці і заявив, що йому прикро подавати цю інформацію до загального відома. Поінформовані особи кажуть, що Ф.Філд, який заробляв останньо 600,000 долярів на рік, не хотів підписати нового контракту з компанією, хоч йому пропонували значну підвишку.

НА СТЕТЕН АЙЛЕНДІ у Ню Йорку відбулось формальне запризисження 571 нових американських громадян, серед яких переважали колишні імігранти з Азійських країн, зокрема з Кореї, В'єтнаму, Ляосу, Таїланду, Бенглядеш та інших. Присягу приймав повітовий суддя Марк Константіно, який заявив в короткій привітальній промові після присяги, що від сьогодні „ви маєте дві батьківщини до яких належите: країну з якої ви прибули і З'єднані Стейти Америки, у яких живете і працюєте". Батьки судді Константіно прибули до цієї країни з Італії, і він у розмові з новоамериканцями, з гордістю про це розповідав, кажучи, що „мої родичі були б задоволені бачити мене на пості, який я тепер займаю".

АРХИЄПИСКОП НЮЙОРКСЬКОЇ архидієцезії Джан О'Коннор за короткий час його керівництва, зумів зробити дуже багато для спонзирування Католицької Церкви і затіснення зв'язків архидієцезії з усіма дослідно віровизнаннями. З цією метою він навіть погодився виступити 24-го червня ц.р. на телевізійній програмі WPIX (канал 11) в Ню Йорку, яка передаватиметься від 9-10 години ввечорі. До цієї програми можуть долучитись також інші телевізійні компанії, які передають свої передачі у всеокраїновому засягу. Архиєпископ Дж. О'Коннор, який недавно повернувся з єпископської конференції у Вашінґтоні, готовий виступити також на інших телевізійних станціях, — заявив директор зв'язку в заряді архидієцезії о. Пітер Фінн.

ПАЛАТА РЕПРЕЗЕНТАНТІВ, яка розглядає тепер законопроєкт про зміни в імміграційному законі, покищо дала собі раду із 40 поправками, внесеними поодинокими конгресменами. Залишається ще до обговорення біля 50 поправок, які мусять бути предметом обговорення в найближчих днях, в кожному разі до вакацій Палата хотіла б погодити цю справу повністю. Дехто навіть думає, що над цілістю законопроєкту відбудеться голосування вже цього тижня. З проєкту усунено клявзулю, на підставі якої працедавці могли бути покарані тюрмою, якщо вони затруднювали б нелегальних імігрантів і тих імігрантів з Латинської Америки до ЗСА. Однак під тиском еспаномовних американців, голос яких у президентському виборчому році почули обидві сторони, тобто демократи і республіканці, Палата мусіла зрезигнувати з цього додатку. Політичні спостерігачі кажуть, що такі драстичні правила Конгрес не повинен подавати у виборчому році, а тим більше під тиском виборців.

У СВІТІ

У ВАРШАВІ ПОМЕР НА кровотечу мозку Кароль Мальцужинські, член польського парляменту, який в 1981 році був одним із нечисленних, які голосували проти проголошення воєнного стану в Польщі. Він по званні журналіст, працював від 1940 року в комуністичній газеті „Трибуна люду" і був пресовим аташе польської амбасади в Лондоні від 1957 до 1960 року. Був відомий з того, що обороняв людські права і заступався за рухом „Солідарности". Належав до 49-ох членів парляменту, які не є членами комуністичної партії і цілий час був критиком політики комуністичної більшости.

В МАЛЕНЬКОМУ МІСТЕЧКУ Швайцарії, Айнсідельн, Папа Іван Павло II виголосив проповідь, в якій закликав швайцарські банки бути чесними в маніпулюванні грошами. Він звернув увагу на те, що у Швайцарії, як постійно невтральній країні із стійкою валютою, переховують свої гроші люди та інституції з цілого світу і це зобов'язує провідників банків до особливої фінансової моралі. Папа заявив, що маленька Швайцарія тримає сьогодні ключ до грошової політики та в ній повинна вона керуватися мораллю як і у інших проявах життя.

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР Південної Африки П.В. Бота повернувся додому після тритижневої подорожі по Европі, де, відвідуючи провідників европейських країн старався злагіднити переконання, що він проваджить расистську політику та цим ізолює Південну Африку від інших країн. Однак, виглядає, що він не зумів переконати Західню Европу у своїх добрих намірах відносно чорного населення.

ВІЙСЬКОВИЙ СУД в Туреччині засудив 10 терористів лівих переконань на кару смерти за вбивства політичних противників. Вони належать до партії турецьких робітників і армії визволення, яка пробує здобути в Туреччині перевагу та встановити комуністичний режим.

У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ змінюють закон про розводи подруж. Досі треба було жити разом три роки, щоб мати змогу розпочати розводовий процес. Новий закон буде вимагати лише одного року. Закон, який запропонували члени консервативної партії і прем'єр-міністер Марґарет Тачер, має шанси ввійти в життя вже восени цього року.

У ПАРИЖІ ПАСЕРБИЦЯ д-ра Андрея Сахарова, Татьяна Янкелєвіч закликала західні держави Европи запротестувати офіційно проти Гельсінкських угод з 1975 року та їх відкликати тому, що ними нехтують в СССР. Цією заявою родина А. Сахарова почала в Західній Европі кампанію проти Гельсінкських угод в надії, що це викличе політичну дискусію на цю тему.

У ЗАХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ розпочинається міжнародний поштовий конгрес, який унапрямлює спосіб міжнародної поштової обслуги. Арабська поштова унія заповіла, що на початку нарад конгресу поставить внесок усунути із федерації Ізраїль з приводу його вмішування у конфлікт в Лівані. Представники ЗСА остерегли, що в такому випадку вони не будуть брати участи у конгресі.

ДВА ЖИДІВСЬКІ ТЕРОРИСТИ, які є в групі 25-ох суджених за різні терористичні акції, признали на суді, що вони належали до „терористичної організації". Це вперше хтось із підсудних признав прилюдно існування такої жидівської організації.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address - $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda"
Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Недовір'я Москви до власних союзників

Поважний і завжди добре поінформований американський тижневий журнал „ЮС Нюз енд Ворлд Репорт" із 18-го червня ц. р. подає під багатомовним заголовком „Чи війська Варшавського пакту безвартна армія?" — цікаві інформації, як керівні кола СССР ставляться з недовір'ям до власних союзників з так званого Варшавського пакту. СССР створив той Варшавський пакт у противагу західньому Північно Атлантійському Пактові (НАТО) у 1955 році і належать туди — під проводом СССР — Східня Німеччина, Польща, Мадярщина, Чехо-Словаччина, Румунія і Болгарія. Недовір'я до Польщі дійшло до того ступеня, що СССР пересилає тепер всі військові достави для Східньої Німеччини, виминаючи територію Польщі. У Москві, видно, здають собі справу з ненависти, яка панує серед поляків супроти московських зверхників польського диктаторського прем'єра Ярузельского.

Але й із іншими сателітськими союзниками СССР не багато краще. Найбільш унезалежнилась від Москви Румунія. Названий американський журнал, покликаючись на тількищо проголошене звідомлення канадського Департаменту крайової безпеки, твердить, що в Румунії більше думають про спротив совєтській аґресії, ані ж аґресії військ НАТО. Найкраще вишколеною є східньонімецька армія, яка нараховує 116,000 вояків, але — підкреслює той канадський звіт — Москва „найменше їй довіряє". Збройні сили усіх отих сателітських країн піддані під строгу контролю совєтських військових і партійно-пропаґандивних чинників. Щоб дістати підвищення у військовому ступені — сателітський вояк, підстаршина чи старшина мусить перейти через військову школу в СССР, перейти політичний вишкіл і знати російську мову. Насичення сателітського військового корпусу совєтськими старшинами і підстаршинами є у відношенні 2:1. Розпочинається та надзвичайно цікава стаття в американському журналі твердженням, що в тому часі, коли кремлівські володарі намагаються всіма можливими способами розколоти НАТО, самі мають найбільше турбот із власними союзницькими військами сателітських країн. Канадський департамент крайової безпеки (міністерство військових справ) признає, що коли б СССР повів наступ проти Західньої Европи, то сателітські війська підуть вперед льояльно разом із совєтськими частинами. Але, коли б той наступ в короткому, ближче не сказаному часі, зупинено і протинаступом збройних сил НАТО відкинено війська Варшавського пакту, то в усіх сателітських країнах провалиться комуністичний режим з логічним відгуком у самому Совєтському Союзі.

На цьому місці не раз уже підкреслювано, що не тільки З'єднані Стейти Америки і ввесь західній світ, але й Совєтський Союз, не хоче війни. Не хоче її не тому, що він вирікся „угроблення" вільного світу, бо він цієї своєї задушевної мрії не вирікся, а тому, що свідомий небезпеки, яка грозить йому, Совєтському Союзові, від третьої світової війни. І якщо б навіть здійснилося передбачування багатьох авторитетних фахівців, що у третій світовій війні ні одна сторона не буде користуватися атомовою зброєю, свідома, що в реакції сама буде розторощена, то найбільша небезпека для СССР у тій атмосфері, яка панує тепер в самому Совєтському Союзі, серед тамошнього населення, яке ненавидить панівний режим, і в препоганій вояцькій моралі в першу чергу сателітських армій, а далі й самої совєтської армії. Уже в Другій світовій війні виявилося, що совєтські бойові частини густо насичені політруками і що за передовими частинами совєтських військ стояли скорострілі, скеровані не так у сторону ворога, як у спину власних вояків, свідомих, що у випадку свого відвороту підпадуть під вогонь власного командування.

Із всесвітньої історії відомо на пречисленних прикладах, що у війні рішає в першу чергу не кількість, а якість війська. Це виявилось від часів наступу персів проти античної Греції і раз-у-раз повторюється. У новій великій війні СССР мусів би воювати на два фронти — проти зорганізованого Заходу з могутньою збройною силою Америки та інших країн НАТО, і проти Сходу, з невичерпним людським потенціялом Китаю. Московські генерали не забули історії російсько-японської війни у 1905 році, з ганебною прогрою Росії, яка куди-куди перевищувала числом своїх суходільних і морських сил, збройні сили Японії.

Тому не перецінюймо збройної сили Совєтського Союзу, який є велетнем на глиняних ногах. Це ще один арґумент на твердження, що та монструальна імперія розвалиться і що всі її льокальні успіхи з експортом комунізму куди тільки можна — не врятують остаточного розвалу штучно — з допомогою від Заходу — здвигненої большевицької імперії.

Михайло Кучер

ІДЕОЛОГІЯ І ПСИХІЯТРІЯ

Психіятрія, а властиво її застосування, дає багато можливостей до зловживання. Причин до того кілька. Нема окреслених меж тому, що входить у компетенцію психіятрії для діягнози умовохворих. І врешті подвійний характер психіятра. Психіятр поділений між відповідальністю перед пацієнтом і з другого боку — інтересами свого працедавця, інституції, держави в СССР.

Нема загальновизнаних критеріїв небезпеки умовохворого як до самого себе так і до оточення. Кого можна віддати до примусового лікування? Як і наскільки обвинувачений на суді був нормальним чи ненормальним у часі зроблення злочину?

Психіятр і решта службовців психіятричних шпиталів часто не досить компетентні. Вони проявляють у відношенні до пацієнта байдужість, або й жорстокість. До „трудних" хворих застосовують у непотрібно великих дозах транквілізатори.

Яка ж тоді справжня роля психіятра, де починається і де кінчається його праця? Наприклад, Американська психіятрична асоціяція вважає, що психіятрія не має служити знаряддям перебудови суспільства, рішати економічні проблеми, або творити нові людські вартості. Вона повинна зменшити страждання та допомогти людині погодитися із суспільством, досягти задовольняючого рівня адоптації. Психіятр має пам'ятати про свою відповідальність перед суспільством.

Що ж воно таке душевна хвороба?-відповіді на це питання досі немає. В психіятрії діягностика душевного захворіння основана на клінічному спостереженні, але не завжди узгляднює патологічні зміни нервовоії системи. Так американські психіятри вважають, що вони мають використовувати при діягнозі винаходи хемії та фізики, але їх в першу чергу цікавить поведінка людини.

Деякі психіятри (ЗСА) вважають, що в дійсності немає психічно хворих, а є люди, які не змогли собі дати ради з проблемами щоденного життя. Душевно хворими таких людей вважати не можна. Тому при діягнозі головну ролю відіграють соціяльні фактори.

Останнім часом життя дало нам підстави вважати психіятрію (не завжди і всюди) засобом пригноблення. Тоді психіятрія стає складовою частиною системи гноблення і має функцію збереження соціяльно-політичного устрою. Держава у сучасному світі взяла на себе функцію реґулювання і контролювання поведінки людини. Тому потрібна нова інстанція, яка б конролювала і скеровувала б поводження людини без порушення ідеалів свободи та поваги до людини.

Це історичне завдання взяла на себе психіятрія. Тому і виникла формула соціяльної адаптації, як критерія душевного здоров'я. У такому випадку психіятр хоче, щоб людина відмовилася від заперечення, а погодилася на загальноприйняті норми. А це вже політична функція психіятрії. У Совєтському Союзі психіятричне лікування основане на ідеях академіка Павлова, поєднане з марксизмом, який пояснює поведінку людини як наслідок економічних умов. Це було покладено в основу психіятричної терапії. Совєтський спосіб лікування має три напрямки: біологічний, психологічний та соціяльний. Широко використовують траквілізатори та антидепресивні ліки. В лікуванні застосовуються інсулінові шоки, що майже не практикується на Заході. При цьому лікуванні вводять інсуліну в дозах, які викликають коматозній стан пацієнта, себто близький до смерти. І потім з того стану пацієнта виводять. Також вживають електричні шоки, лікування сном — наркозотерапія. Психохірургія в Совєтському Союзі заборонена. Завдання психотерапії — це поступове виховання в пацієнтові оптимістичного настрою. У Совєтському Союзі психіятр має великі можливості впливати на формування економічних можливостей пацієнта. Він вмішується у різні аспекти життя пацієнта, зв'язані з працею, освітою, інвалідністю. Працедавець мусить виконати рекомендації психіятра. У соціяльній терапії наголос робиться на колектив. Інтереси і мета суспільства-вищі інтересів окремої особи. Завдання психіятра вернути пацієнта в колектив, витворити в ньому почуття відповідальности. Будь як всі, не вирізнюйся нічим, ані способом одягання, жестикуляцією. Якщо всі п'ють — пий і ти і не осуджуй пиття. Незвичайна поведінка, відхилення від суспільної норми використовується в СССР як база соціяльних репресій.

Присяга совєтського лікаря має таке зобов'язання: „У всіх своїх діях (поступованні) маю керуватися засадами комуністичної моралі, завжди пам'ятати про високе призначення совєтського лікаря, про відповідальність перед народом і совєтською державою". В інституті його вчать марксизму ленінізму. На це призначено 250 годин, на анатомію 297 годин ,а хірургію 213.

Таким чином партія в наслідок монополії на командних інстанціях цілком контролює всі аспекти охорони народного здоров'я разом з професійною діяльністю лікарів. Ідеологія займає центральне місце в совєтській структурі як доктрина і як практичне знаряддя контролі. Режимові розходиться тільки на співпраці з

(Продовження на стор. 3)

ЖИТТЯ І ЗДОРОВ'Я

Д-р Ростислав Сочинський

Старенькe серце у літі

Американське літо, що надійшло надто швидкими кроками, може дати нам низку сезонових розваг, але й багато невигод, а то й небезпек, які скривають гарячі дні. Ось якраз недавно преса повідомила про кілька смертельних випадків, що стались в останніх кількох гарячих днях у самому тільки Ню Йорку. Особливо неприємно відчувають такі дні старші віком особи, а то й молодші, які мають нездорове серце. Зокрема у найновіших часах у лікарському світі звернулось увагу на факт, що горяч має вплив на людей, які терплять на недомагання вінцевих (коронарних) кров'яних посудин серця та інші системи кровообігу, як, наприклад, артеріосклероза — ствердження кровоносних судин, високе тиснення крови тощо.

Горяч і серцевий удар

Дуже часто ми читаємо у часописах, чи довідуємось іншими шляхами (радіо, телевізія), що під час і після періодів великої спеки багато людей умирає „на серце". Організм під час спеки мусить сповняти цілий ряд додаткових праць, які служать утриманню нормальної температури тіла і людина тоді пітніє, віддих стає дуже тяжкий, а це все — в сумі — надмірно перетяжує серце.

Здорове серце має подиву гідну спроможність достосуватись до найбільших вимог. У хворому ж серці ці можливості дуже обмежені. Коли переходиться їх межі, справність кровообігу захитується, проворність мозку зникає, а тим самим наступає сповільнення розумових процесів; нирки тратять спроможність працювати: в тілі збираються отруйні субстанції, що нищать здоров'я цілого організму. Незвичайно сильне напруження серця абож заавансована серцева недуга можуть принести в цих обставинах катастрофу — наглу смерть.

Холоджені помешкання

Не можна назвати люксусом стремління штучно холодити у літі приміщення, у яких працюється, чи живеться. Ці модерні засоби боротьби з горяччю приносять хворому серцю велику допомогу, часом рятують життя. Люди з недужим серцем, ослаблені й нездібні до праці під час гарячих днів, у помешканнях холоджених повітрям відживають, як зів'ялі квіти, коли їх поставити у воду.

На жаль, не всі мають змогу працювати чи жити в таких приміщеннях. Більшість людей на світі може тільки думати, чи мріяти про цей здобуток цивілізації

Інші засоби боротьби з горяччю

Для цих бідолах існують інші засоби відпруження серця під час спеки. Легка одежа, відкриті комірці (під цим оглядом жіноча одежа багато більш гігієнічна ніж чоловіча), легкостравне відживлення, охолодження вентиляторами і частими купелями (душами) — це ті помічні засоби, які дозволяють тілові обнизити температуру й відтяжити серце.

Соняшні купелі

Літом більш як коли, ми маємо бажання вирватись із затінених міських вулиць і скупати наше тіло у цілющих соняшних промінних. Соняшна енергія має лікувальні властивості, але тільки тоді, коли ми не зловживаємо цим могутнім чинником природи. Зокрема небезпечна вона для хворих на серце. Неодягнене тіло можемо нагрівати соняшними проміннями тільки короткий час і то поступово. Коли наш пульс приспішується, нам мерехтить перед очима, або крутиться голова, чи нас огортає сонність — це ознака, що ми переступили дозволені межі.

Купання у воді

Хворі серцем почувають себе не раз краще після плавання, чи взагалі купелів, але й тут вказана велика обережність. Уникання раптового охолодження, плавання у неглибоких водах, де можна часто відпочивати, поміркованість у зусиллі, може запобігти не одному неприємному, чи навіть трагічному випадкові.

Охолодження емоцій

Хто має нездорове серце чи кровоносні судини, особливо під час горячі, повинен гамувати свої емоціональні напруження. Вибухи злости, гніву, заздрости, чи інші хвилювання, коли система кровообігу вже й так обтяжена — зокрема небезпечні.

Притримуючись цих кількох простих засад, навіть тяжко хворі на серце не будуть позбавлені приємностей і розваг, якими обдаровує літо.

Олександер Татомир

АТЕНТАТ НА ПАПУ

Усупереч наріканню, що чужинці не цікавляться українським питанням, у видавництві Чарлза Скрайбнера і Синів у Ню Йорку появилася у 1983 році дуже цінна й документальна праця відомого історика та лінгвіста Пола Б. Генса п. н. „The Plot to kill the Pope" (Змова, щоб убити Папу). Це видання у твердій оправі, має 216 сторінок друку, ділиться на три частини й десять розділів і включає висновки, хронологію, нотатки з бібліографії та індекс. Воно порушує актуальну тему, інспірованого Москвою, міжнародного тероризму і заторкує важливі українські справи.

Автор-знавець тероризму

Пол Б. Генс родився у Міннесоті 1924 року. Студіював у коледжі св. Оляфа і в Гарварді. В часі Другої світової війни три роки повнив військову службу в Европі. Згодом на протязі 30-ти років працював у різних урядових установах, включно з „Радіо Вільна Европа" й американськими амбасадами в Абесинії і Туреччині. В роках 1977-80 був найвизначнішим членом Комітету національної безпеки під керівництвом Збіґнєва Бжезінського. З відходом на пенсію, при кінці 1980 року, став вільним кореспондентом, доповідачем і бизнесовим дорадником.

На прохання редакції „Рідерс Дайджест", кілька днів по атентаті на Папу Івана Павла II, Пол Б. Генс почав досліджувати запляноване вбивство. Робив дуже інтенсивні досліди в Туреччині та Італії і користувався великою кількістю різних матеріялів у 12-ти мовах. Познайомився з працями відомих знавців російського тероризму, як І. Барон, Л. Бітман, Т. Далін, К. Стерлінґ, Г. Ромерштайн, Р. Конквест, В. Кривіцький, Н. Хахлов, А. Солженіцин й іншими, де находяться згадки про Україну.

Про Українську Католицьку Церкву й українців черпав інформації з наступних джерел і рапортів РФЕ (Рл: „Україна і українці" — Роман Шпорлюк, Ню Йорк -Лондон, 1975 рік; „Україна і українці в УССР" — рапорт, Мюнхен, 1980 рік; „Уніятська Церква і фашизм" А. О. Софронів, Львів 1981 р.; „Зріст активности Української Католицької Церкви в Західній Україні" — рапорт, Мюнхен 1983 рік; „Група в обороні прав католиків в Україні" — рапорт, Мюнхен 19 83 рік. Автор 22 рази згадує про українців. До цікавіших заміток належить згадка про кількість жертв колективізації України, процес Сташинського, Українська Уніятська Церква і т. п.

Ахмед Алі Аджа

Дня 13-го травня, 1981 року молодий турецький терорист Мегмед Алі Аджа на площі св. Петра в Римі важко зранив Святішого Отця Папу Івана Павла II.

Автор Генс старався найти відповідь на важливіші питання: Хто такий Аджа, що його довело до цього небуденного злочину, чи він був релігійним, або національним фанатиком, а може атентат — це дбайливо продумана конспірація у порозумінні з Аджею, як професійним убивцем?

Щоб краще познайомитися з минулим Аджі та зрозуміти мотиви його вчинку, автор відвідав родинне містечко атентатчика Малятію у Туреччині. Зустрів його матір, сестру і молодшого брата, переглянув шкільні та поліційні рекорди. Ніщо не вказувало на те, що він був авантюрником, або учасником, чи провідником студентських заворушень. Не знайдено його також на списках політичних партій. Не було познак його активности у релігійних організаціях і в екстремістичних лівих, або правих групах.

Аджа був добрим студентом і визначався непересічними здібностями. Цікавився історією та географією. Не мав близьких друзів і не прив'язував ваги до спорту та дівчат; завжди находив якусь працю і допомагав убогій родині. Згодом виїхав на студії історії і географії в університеті в Анкарі. Два роки пізніше виявив зацікавлення до економії та вписався на університет в Істамбулі. Перебування в Анкарі мало, либонь, рішальний вплив на його зв'язки з лівими й правими терористичними організаціями, на його контакти зо східньоевропейською та совєтською розвідкою і з вишкільними терористичними таборами.

Тому, що Туреччина стала членом НАТО й дозволила на своїй території примістити американські ракетні бази, Москва рішила докласти всіх старань, аби її дестабілізувати. Досі Туреччина мала добробут і правопорядок. Несподівано появилися терористичні групи лівого напрямку в більшості складені з імпортованих революціонерів. Їхня активність спровокувала праві групи до енергійної протидії. Це спричинило взаємну різню. Кожного дня гинули сотні людей. Москва прямо, або за посередництвом Болгарії, що стала її вийнятково льояльним сателітом, спомагала обидві терористичні групи. В часі зросту тероризму в Туреччині військо було змушене кілька разів перебирати владу від демократичного уряду, щоб завести лад і припинити убивства.

(Продовження буде)

ВІК ПРЕЗИДЕНТА РОНАЛДА РЕҐЕНА не може бути перешкодою його старання про перевибір на другу каденцію, — заявили близькі співробітники Президента кореспондентам. Зрештою сам Р. Реґен, під час пресової конференції минулого четверга, 14-го червня ц.р., заявив, що така молода людина, як він не мала б що робити на пенсії. Його жартівлива заввага викликала сміх серед кореспонедентів, а тому Президент вже цілком поважно заявив, що його вік ніколи не був фактором у вирішуванні поновної кандидатури на президента ЗСА.

Богдан Остап'юк

ПЕРША ГАЛИЦЬКА ЕТНОГРАФІЧНА ВИСТАВКА В ТЕРНОПОЛІ В 1887 РОЦІ

(З приводу відвідин Галичини архикнязя Рудольфа)

Професор Олександер Барвінський, пробудитель галицького Поділля, заслужений громадський діяч, визначний науковець, історик, літератор, політик, колишній секретар Віровизнань і керівник Секретаріяту Освіти у створеному Державному Секретаріяті в листопаді 1918 року у Львові, — залишив безцінні спогади: „Спомини з мого життя" (Образки з громадянського та письменського розвитку Русинів в 60-тих рр. 19-го сторіччя у двох частинах, видані в Коломиї 1912-13 рр.), Кожна сторінка його спогадів — це справжня історія розвитку громадського життя українців Галичині. Він плянував видати свої спогади у вісьмох частинах, але, на жаль вибух Першої світової війни та несприятливі умови його життя в останніх 40-ка роках у Львові не сприяли цьому задумові. Доля його залишених матеріялів та домашнього архіву — невідома.

У другій частині спогадів у розділі: „Приїзд архикнязя Рудольфа до Галичини. Його побут у Тернополі. Етнографічна вистава (ст. 358-370)", змалював Барвінський та докладно описав цю першу етнографічну виставку в Тернополі, яка відбулася у 1887 році.

Після турецько-російської війни (1877-78), відносини між Росією і Австрією почали щораз більше загострюватися. Австрійський уряд звернув більшу увагу на Галичину і її політичні обставини. В 1880 році відвідав Галичину цісар Франц Йосиф І, який гостив кілька днів у Львові. Від головної управи Т-ва „Просвіта" вітав цісаря д-р Омелян Огоновський. Довідавшись про широку освітню діяльність „Просвіти", цісар сказав, що це дуже корисне Товариство. В 1886 році він прибув до Галичини вдруге, а в 1887 році приїхав до Галичини архикнязь Рудольф, щоб ближче пізнати наш край і сусідню Буковину. Під час посвячення наріжного каменя під будову духовної української семінарії сказав архикнязь по-німецькому: „Нехай Господь хоронить і береже український нарід і його святу Церкву", „Многая Літа", — закінчив архикнязь по-українському.

У той час увесь край готувався до гідного прийняття архикнязя, тоді й столиця галицького Поділля, Тернопіль, не хотіла залишитися позаду міст Кракова і Львова. „Тернопільська Повітова Рада, — пише Барвінський, — створила комітет для прийняття архикнязя, зложений головно із шляхти, а з українців покликано Володислава Федоровича, власника дібр з Вікна, а я увійшов до цього комітету, вибраний тернопільською Громадською Радою. На першому засіданні комітету поставив я внесення, щоби запросити ще п'ятьох українців, на що зібрані по довшій розправі згодилися. На внесення В. Федоровича ухвалено в честь архикнязя влаштувати в павільйоні міського парку етнографічну виставку. На протектора вистави запрошено графа Володимира Дідушицького, головою — вистави вибрано Володислава Федоровича, заступниками гр. Козєбродського і директора учительської семінарії Володислава Боберського, а мене секретарем. Етнографічна вистава мала дати образ населення східньої Галичини, його ноші, звичаїв, способу життя, а у зв'язку з цим чотири типи селянських хат: подільської, наддністрянської, надбужанської та гуцульської з обійстями, мали доповнити живим образом предмети вистави. Окрім цього з 45 повітів східньої Галичини мала прибути на виставу група селян і міщан в народних одягах. Для кращого зображення народних звичаїв, постановлено вивести перед архикнязем картину обжинок сільського народу з обрядовими співами і танцями при народній оригінальній сільській музиці".

Барвінський поставив ще додаткове внесення, щоб хор який складався із сотні сільських співаків, заспівав під проводом о. Йосифа Вітошинського, пароха Денисова, на честь архикнязя скомпоновану проф. Н. Вахняниним кантату, ввечері після приїзду архикнязя перед полковою палатою, та щоб на другий день вранці, перед від'їздом архикнязя на виставу, представились йому представники філії Т-ва „Просвіта", Фундації князя Константина Острозького та Руської Бурси. Члени комітету, поляки, нерадо погодилися прийняти це внесення, але вкінці прийняли. Дехто з них, вийшовши до другої кімнати, говорив: „Вшистко руске, вистава руска, кантата руска, товажиство руске, то ми нє мами тутай цо робіць..."

Почалася інтенсивна праця навчання сільських хорів, які крім кантати мали проспівати народний гимн та Многая Літа. Цю працю виконував о. Й Вітошинський і о. Амвросій Крушельницький з Білої (батько нашої славної оперної співачки Соломії). Обидва отці їздили по селах, збирали по два-три хори разом, а два дні перед приїздом архикнязя провели генеральну пробу в Тернополі

До приготування програми обжинок із народними обрядами, співами і танцями, запросив Барвінський Романа Бачинського (адвокатського концинієнта) знаменитого танцюриста, який разом з Барвінським їздили разом до Березовиці Великої, вибрали 25 пар парубків і дівчат і проводили з ними проби навчання на майдані недалеко цісарського гостинця.

Нарешті закінчено з великим вкладом праці, зокрема Барвінського, всі приготування до приїзду архикнязя. Місто було святково удекороване, перед залізничим двірцем зібралися великі маси народу. Для 5-го липня 1887 року, коли сутеніло, а на вулицях засяли рясні світла, прибув архикнязь Рудольф зі своєю свитою намісником Ф. Залеським. Після привіту державними, військовими та духовними представниками, поїхав архикнязь до полкової палати на площі Собєського, недалеко Домініканського костела. Коли він з'явився на бальконі залунали оклики тисячних мас „Слава!" Селянський хор, який складався із 122-ох співаків під проводом о. Вітошинського, проспівав спершу народний гимн, а опісля кантату Н. Вахнянина, яка своїм поважним настроєм зробила велике враження не лише на князя і його оточення, але також на широкі маси народу, які переконалися, що наш народ є здібний до широкого культурного розвитку. В хорі брали участь співаки з сіл: Білої, Чистилова, Воробіївки, Цеброва, Курівців, Березовиці Великої, Настасова і Вишнівчика. Головну його силу творили співаки з Денисова, Купчинець і Городища.

Другого дня 6-го липня, зібралися на подвір'ї полко-

(Продовження на ст. 4)

Ідеологія...

(Закінчення зі стор. 2)

партією як джерелом основних догматів. Режимові залежить на настроях совєтської інтеліґенції, на її відношенні до партійної ідеології. А найбільше режимові залежить на правильній інтерпретації партійної політики та готовости виповнити всі накази даного курсу. Тому совєтську психіятрію режим (партія, уряд) використовує для ізоляції, або й фізичного знищення політично навіть потенційно небезпечних. У психіятричних шпиталях тримають багато людей без сумніву нормальних і розумних, розвинених, з доброю освітою. Вони попадають на лікування тоді, коли на них зверне увагу КҐБ.

Ось як „Правда" з травня 1959 року описала злочин: „це ухил від загальноприйнятих норм поведення у суспільстві в наслідок психологічного заколоту людини. Чи може таке трапитися у комуністичному суспільстві? Очевидно так... Ті, хто закликає боротися з комунізмом — вони ненормальні".

Совєтська влада з поспіхом будує стаціонарні лічниці для людей з психічними і нервовими захвореннями. Число ліжок для таких хворих у1962 році було 222,600. 1974 року таких ліжок вже було 390.000. Це складало 13 відсотків числа всіх ліжок у шпиталях Совєтського Союзу. Психіятрію використано для боротьби з дисидентами — інакодумаючими. Діягноза — інакше думання! Але як воно справді є, чи всі совєтські психіятри щиро вірять, що дисидентство — це форма психічної хвороби? Більшість не вірить, але вони розуміють причину „захворіння". Серед совєтських психіятрів панує цинізм, про який не люблять говорити. Ось, наприклад, що прилюдно сказав проф. В. М. Морозов: „не є таємницею, що буває шизофренія без шизофренії. Інакше кажучи, є божевілля без божевілля". А головні психіятри в СССР — це партія і КҐБ. Решта виконавці.

На Заході знають про злочини совєтської психіятрії. „Таймс" з 27-го липня 1975 року писав у передовій статті: „Тепер ми вже маємо переконуючі і незаперечні докази, що влада в СССР свідомо вживає психіятрію як кару і залякування дисидентів. Це державна акція жахлива і неморальна... Всесвітня (психіятрична) організація не може закривати очі на свідомі збочення. Совєтські психіятри, які погоджуються співпрацювати у такому страшному ділі, так само як і політики, що дають такі накази... Треба свідомо і одверто засудити совєтську практику, без огляду на наслідки".

Совєтський тоталітарний устрій, без огляду на формальну могутність, мусить користуватись у злочинний спосіб допомогою психіятрії. Совєтський режим свідомо бере на себе відповідальність та ролю мозку. Тоталітарна влада не пробує і не змогла б розглядати суспільство як суму багатьох індивідів, груп та організацій, які мають свої власні критерії, мету, завдання та інтереси. Тоталітарна влада діє інакше. Вона відмовляє своїм громадянам право мати критерії, завдання, мету та інтереси, які не відповідають інтересам влади. Совєтська тоталітарна влада має завдання зберегти існуючий політично економічний устрій, який дозволяє безумовне панування над суспільством. Це має свої неґативні наслідки, які совєтський тоталітарний устрій не хоче, або не може розуміти. Деґенерується освіта, наука, право, економіка, ідеологія, філософія, література.

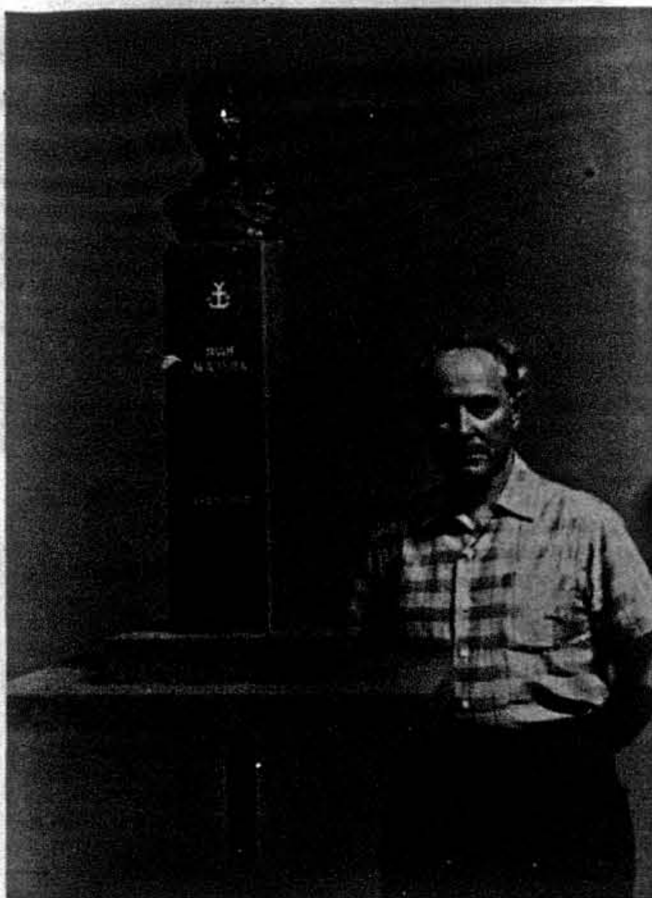
Щоб це все зформувати на свій лад і на служіння своїй меті тоталітарний устрій створює колосальні ідеологічні репресивні апарати в тому і психіятрію. Велика частина ресурсів таким чином йде на знищення кожного спротиву дійсного, або уявного в середині країни, на ідеологічну диверсію за кордоном і на воєнну експансію.

Якщо такий режим запанує над світом, він обернеться у тоталітарний сірий концентраційний табір і напевне загине.

НЕ ТОЙ МИСТЕЦЬ

У репортажі п. н. „Відзначили десять молодих професіоналісток" з дня 8-го червня ц.р. про XX Конвенцію СУА, слід виправити, що відзначені одержали плякети роботи мистця Михайла Черешньовського, а не Якова Гніздовського. — Ред.

У 20-ліття смерти С. Литвиненка

Скульптор С. Литвиненко із своєю скульптурою.

У суботу, 19-го червня 1964 року помер в Ню Йорку на удар серця один із найвидатніших наших мистців і організаторів мистецького життя в ЗСА, скульптор Сергій Литвиненко.

Родом з Полтавщини, він народився 1899 року. Як член Юнацької школи взяв участь у Визвольних Змаганнях. Потім студіював в Академії Мистецтв в Кракові і в Парижі. Від 1933-их років працював у Львові, де провадив робітню мистецької кераміки до 1944 року, відтак у Німеччині, а від 1949 року — в Ню Йорку.

Проф. С. Литвиненко був автором численних намогильних пам'ятників, наприклад, Івана Франка й Василя Пачовського у Львові, поляглим героям під Базаром Раві Руській, Яворові, адв. Ст. Шухевича в Амберґу, Німеччина, проф. І. Раковського в Ню Джерзі, реж. Володимира Блавацького у Філядельфії і інших скульптурні портрети Слуги Божого Митрополита Андрея Шептицького, гетьмана Івана Мазепи, гетьманича Данила Скоропадського і цілої низки українських мистців, письменників і політичних діячів.

Живої вдачі й завжди повний енергії С. Литвиненко з 1930-их років вів широку педагогічну роботу, організував мистецьке життя; створив Літературно-Мистецький Клюб в Ню Йорку й від 1949 року був його головою; очолював Об'єднання Мистців Українців в Америці; влаштовував численні власні і збірні виставки в українських і американських ґалеріях. Із Сергієм Литвиненком зійшов в могилу не тільки мистець і педагог, але й небуденний організатор і щирий друг тих, яких Господь наділив іскрою мистецтва. Тлінні останки С. Литвиненка спочивають на українському цвинтарі у Бавнд Бруку.

25-го березня 1981 р. спочила коло свого чоловіка дружина мистця св. п. Надія. Це була жінка великої культури, шляхетної вдачі; була вона дочкою лікаря, полковника австрійської армії д-ра Олександра Дзеровича і Валерії Голлер (мати німкеня). Університетські студії закінчила вона в Кракові з дипломом магістра.

Св. п. Надія була директоркою семінарії СС Василіянок у Львові. В крутіжі воєнних подій подружжя Литвиненків опинилися в Ню Йорку, де вона була учителькою школи св. Юра до своєї емеритури. Вшановуючи пам'ять свого чоловіка, вона стрворила Фонд ім. Сергія Литвиненка, започатковуючи його сумою 2,000 дол. Призначення того фонду — допомагати старшим і немічним українським мистцям.

Згадуючи пам'ять мистця Сергія Литвиненка, встала мені перед очима постать Надї, культурної і шляхетної людини, моєї сердечної приятельки ще зі Львова.

Нехай цих кілька щирих рядків буде спогадом про подружжя Литвиненків всіх тих, що їх обоїх знали і шанували.

Ольга Соневицька

Український Лемківський Музей у новому приміщенні

В обставинах життя української громади поза Україною, важкі, а то й нездійснені бувають заходи з метою організації та встановлення будь-якої неприбуткової інституції, а тим більше музейної. Давно вже була назріла думка про створення в Америці реґіонального музею, присвяченого тільки Лемківщині.

Саме цієї весни минуло 37 років від часу ганебного спустошення Лемківщини польською владою та поголовного вигнання українського корінного населення на польські понімецькі землі. Лемківщина не тільки опинилася під владою Польщі, але окупанти знищили ціле українське плем'я лемків, а на загарбленій землі затирають сліди українського життя, сліди української культури.

Український народ безсилий, щоб протидіяти політиці гноблення і дискримінації сучасної Польщі супроти українського населення Закерзонні. Українська діяспора, особливо в останніх роках в Америці, нас тільки розсварена, що навіть не має сили протестувати в обороні свої кровних західних братів під Польщею. В таких обставинах лемківська громада на поселеннях могла числити лише на власні сили.

В рядах відновленої в 1950-их роках Організації Оборони Лемківщини назріла оправдана думка про створення Лемківського Музею. Леґше, однак, сказати, ніж зробити. Причин до цього доволі багато, багато й різних перешкод тощо. Треба було починати від основ. Опісля було вже необхідно знайти приміщення для збереження і консервації призбираних скарбів лемківської культурної спадщини.

Довгі роки призбирані матеріяли зберігались у приватній хаті їхнього опікуна. Владика Василь Лостен погодився дати приміщення для лемківської колекції в епархіяльній палаті в Стемфорді, в якій вже приміщувався загальноукраїнський музей.

Колекцію лемківської спадщини перевезено туди в серпні 1980 року. Треба було, однак, подбати про відповідне, хоч задовільне, устаткування з метою влаштування виставки експонатів. Наслідок праці в цьому напрямі такий, що 7-го листопада 1981 року оформлено виставку лемківських експонатів та офіційно відкрито Український Лемківський Музей. Труднощів із оформленням Українського Лемківського Музею було багато. Годі їх перелічити.

Підписаний, як опікун Музею, створив із ентузіястів музейної справи Раду Директорів, яка мала б опікуватися Музеєм та дбати про його ріст і розбудову. Праця на музейному лемківському полі йде вперед, інституція збагачується, кращає. Треба вірити, що лемківська та взагалі ціла українська громада її підтримає.

В останній час назріла була потреба перенести музейні фонди до нового приміщення. Для них відведено та приготовано до вжитку дві великі кімнати на другому поверсі епархіяльної палати. Над перенесенням музейного майна та устаткування і над відповідним улаштуванням експонатів йшла праця 23-го і 24-го травня ц.р. У першій залі приміщено в основному експонати матеріяльної культури лемків, а в другій - одяг і предмети іншої мистецької та документальної вартости.

Завдання Українського Лемківського Музею — колекціонувати і зберігати творчі надбання лемків.

В усіх справах Музею слід звертатися на адресу: Ukrainian Lemkos Museum, P.O. Box 23, Camillus, N.Y. 13031.

Мгр Микола Дупляк

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

бл. п.

АННИ НИКИФОРЯК

були відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

в Ню Йорку, Римі, Люрді, Ст. Пітерсбурґу і в Ланкастер, Па.

ПОДЯКА

Цією дорогою Родина складає щиру подяку за переведення похоронних відправ, отцям: о. парохові Пащакові, о. Левові, о. Прокопові; а також наше щире спасибі Всім, за участь в похоронних відправах, за молитви і пожертви на Служби Божі і квіти на могилу.

Дякуємо Вп. п-ні О. Луцькій, п-ні Х. Навроцькій, інж. Грицаєві, інж. Галієві і маестрові Морозові за щирі слова прощання на Панахидах і поминках.

На ЗАУПОКІЙНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ:

Б. і О. Фостяк, п-ство С. Шугани, Марта і Стах Ярош, Р. і Г. Поритко, фамілія Свянц, Ярослава Яросевич, Олена Мартинюк, Борис Кекіш, Б. і Л. Пастовецькі, Марія Мриглод, Іванна Білан, п-ство А. Білан, Марія і Я. Стець, Звадюк, О. Овсянецька, Марта Ганкевич, Неоніля Більчинська, Віра Левицька, Катерина Боднар, Віра Ганкевич, Оксана Луцька, Х. і В. Одайник, М. і Л. Чолган, К. і Ю. Венгринович, В. Сидорак, А. і С. Секрета, М. Сухович, д-р І. і Р. Чолгани, Оксана Рак, Л. і М. Смик, І. Гунзе, К. Терлецька, Joan Zmurek, Jean Bickerstaff i Molly Wulkan.

На ПАТРІЯРХАТ:

$30.00 .... Марія Жовнірович
$25.00 .... Марія Лозинська
$20.00 .... Юлія Вертипорох

На УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ:

по 50.00 дол. — д-р Іларій Чолган, Лярко Чолган, Люба і Мирон Чолган, Ольга і Ярослав Никифоряки;
по 40.00 дол. — Марічка Шуст, Friends of Sprain Brool Manor;
по 30.00 дол. — Володимир і Наталія Шуст, Любомир і Оксана Крушельницькі;
по 25.00 дол. — Роман і Марія Борковські, Ярослава Яросевич, Орися Каратницька;
по 20.00 дол. — Михайло і Ірена Мороз, Марта і Роман Данилюк, Рома Богачевська, Марія Вижницька, Роман і Люба Раковські;
по 15.00 дол. — Ірена Гошовська, Каміля Гук-Смородська;
по 10.00 дол. — Ольга і Богдан Фостяк, Надя Данилюк, Ігор і Зіна Раковські, Меланія Кривокульська, Ірена і Лярисa Гнатів, Володимира Івануса.

На СИРОТИНЕЦЬ в Бразилії:

по 50.00 дол. — Іларко Чолган, Александер і Неоніля Коссак, Зенон Ціховляс з родиною, Ірена Копачинська;
по 20.00 дол. — Ярослав Кулинич з родиною, Андрій Прадищук;
15.00 дол. — Мелянія і Марія Ціховляс.

ЛЮБА — донька з родиною

**Організація Державного Відродження України (ОДВУ)
1-ий Відділ ім. полк. Евгена Коновальця в Асторії, Н. Й.**

з глибоким сумом повідомляє своє Членство та все Українське Громадянство, що 4-го червня 1984 р., по тяжкій недузі відійшов у Вічність на 74-му році життя, народжений у с. Ступниця, пов. Самбір, Україна, наш ідейний Друг та Побратим, член Управи нашого Відділу, колишній член Військової Референтури ПУН-у, многолітній член ОУН та ОДВУ та щирий жертводавець на народні цілі

бл. п.

ІВАН МИСЬКО

ПОХОРОН відбувся у четвер, 7-го червня 1984 р., після церковних відправ на цвинтарі св. Духа в Гемптонбурґу, коло Ґошен, Н. Й.

Опечаленій вдові п. Катерині з дорослими дітьми та внуками висловлюємо наше глибоке співчуття.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Управа 1-го Відділу ОДВУ — Асторія, Н. Й.

Ділимося сумною вісткою з Громадянством, що в п'ятницю, 8-го червня 1984 року відійшов на Вічний Спочинок на 79-му році життя

бл. п. д-р медицини

ВОЛОДИМИР СТАНЕЦЬКИЙ

б. професор-асистент гінекологічного відділу Львівського Медичного Інституту, а в Америці довголітній лікар у Ірвінґтоні, Н. Дж.

ПАНАХИДА була відправлена в похоронному заведенню Литвин і Литвин в неділю, 10-го червня 1984 року.

ПОХОРОН відбувся в понеділок, 11-го червня 1984 р. з церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж. на Hollywood Memorial Cemetery.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ПРИЯТЕЛІ ПОКІЙНОГО

В ТРИНАДЦЯТУ, СУМНУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

бл. п.

Володимира Качоровського

відправиться 13-го липня 1984 року

СЛУЖБА БОЖА

в каплиці Сестер Василіянок в Асторії, Н. Й.
42-11 Дітмарс Булевард — Ditmars Boulevard
в 7-ій годині ранку.

До участи у відправах і молитви за душу Покійного просить хресна донька — ЛІДІЯ СТАСЮК

У П'ЯТИЙ РІК ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ

бл. п.

БОГДАНИ СИДОР ЧАРТОРИЙСЬКОЇ

буде відправлена дня 21-го червня 1984 року

СВЯТА СЛУЖБА БОЖА

в церкві св. Юра в Ню Йорку, в год. 6:30 ранком.

Просимо своїми молитвами зучастнитися враз з нами.

МИКОЛА — чоловік і діти:
ЄЛИСАВЕТА з АНДРІЄМ
СВЯТОСЛАВ
БОГДАН з ДОННОЮ
Сестра — ІРИНА з чоловіком та дітьми

В пам'ять Шкільного Товариша

св. п. Олександра Скаскова (Леля)

складаю на ПАТРІЯРШИЙ ФОНД 100.00 доларів.

Шановній Дружині глибокі співчуття.

Роман КУХТА

Вшановуючи пам'ять

бл. п. проф. д-ра Якова Зозулі

на СИРОТИНЕЦЬ у Бразилії складають 80.00 дол.

Маріян і Надія ЦЬОЛКИ
Маркіян і Наталія ТИТЛИ

Замість квітів на свіжу могилу Дорогої і Незабутньої

сл. п. Ганни з Кисілевських ГАНКІВСЬКОЇ

визначної громадянки Коломиї і Торонто складають 100.00 доларів на ФУНДАЦІЮ УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Родини КИСІЛЕВСЬКИХ і ТКАЧІВ з Ню Джерзі

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ нашої Незабутньої МАМИ

св. п.

МАРІЇ МАКАРЕНКО

була відправлена

СЛУЖБА БОЖА і ПАНАХИДА

в неділю, 20-го квітня 1984 року в УАПЦ св. Покрови в Ню Гейвені, Конн.

і

ПАНАХИДИ

в неділю, 27-го квітня 1984 року в УАПЦ св. Володимира у Філядельфії, Па. і в УАПЦ св. Покрови в Каракасі, Венесуеля

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Доньки: ЛЮДМИЛА ПОЧИНОК
ГАЛИНА ЛОБАЙ

Замість нев'янучого вінка на свіжу могилу моєї Найдорожчої МАМУНІ, складаю:

на пам'ятник Митрополита Липківського $100.00
на Українську Православну Семінарію св. Софії $100.00

донька — ГАЛЯ

Помолімось за наших друзів.

В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ —

ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ

за спокій і вічну радість душі

бл. п.

ІВАНА ЛУЦИКА

ВИЗНАЧНОГО МЕЦЕНАТА ФКУ

Літургію відслужить Впреп. о. протопресв. ІВАН ТКАЧУК, в суботу, 30-го червня 1984 р., о год. 10-ій ранку, в УПЦеркві Всіх Святих, у Ню Йорку, Н. Й.

Просимо про молитви за душу цього доброчинця, воздержника української науки.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ГОЛОВНА ЕКЗЕКУТИВА
ФОНДУ КАТЕДР УКРАЇНОЗНАВСТВА (ФКУ)

ДИРЕКЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО НАУКОВОГО ІНСТИТУТУ в ГАРВАРДСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Успіх українського дириґента

На терені Чикаґо, крім Ліричної опери, є ще оперна компанія—Чикаґський оперний театр. В цьому році цей театр відзначив десятиліття свого існування постановкою трьох опер: „Дон Жуан" Моцарта, „Продана наречена" Сметани та „Матн усіх нас" Томпсона. Диригентом опери „Продана наречена" був Адріян Британ, відомий український скрипаль і дириґент. У ділянці оперного мистецтва А. Британ має вже певний досвід. Коли він був професором університету Нотр Дам в стейті Індіяна, він заснував там оперну компанію і з успіхом дириґував постановкою декількох опер („Ля богема", „Ріґолетто", „Адріянне авф Наксос")

Опера „Продана наречена" вперше була поставлена в Празі в 1866 році. Дириґентом був сам композитор Успіх був надзвичайно великий. Американська прем'єра цієї опери відбулася у Чикаго в 1893 році. Пізніше на початку тридцятих років „Продана наречена" знову з'явилася на сцені чикаґської опери в часі двох оперових сезонів (виконання було німецькою мовою).

В 1948 році оперу виконали в „Гранд парку" (у формі концерту), але пізніше чомусь вона вже не з'являлась на сценах Чикаґо, хоч має всі прикмети високомистецького твору. Композитора Б. Сметану вважають батьком чеської національної музики.

В опері „Продана наречена" композитор виявив всю силу свого таланту і любов до свого народу. Увертюра опери належить до найліпших зразків оркестрової музики. Цілий твір насичений красою слов'янських мелодій, різноманітними ритмічними формами. Дирекція театру підібрала прекрасних артистів не лише до головних персонажів опери, але також і для другорядних.

Адріян Британ виконав своє завдання блискуче. Музичний критик Фан Райн в газеті „Чикаґо Трібюн" від 2-го квітня ц. р. підкреслив, що дириґент Адріян Британ повністю схопив дух чеської музики і специфічні ритмічні особливості чеських народних танків що, в свою чергу, сприяло успіхові цілого ансамблю. Якраз танці в цій опері займають надзвичайно важливе місце. В них підкреслюють життєрадісність, бадьорість усіх дієвих осіб опери.

Немає жадного сумніву, що успіх А. Британа під час оперного сезону в Чикаґо додасть йому нових сил і надхнення до праці в ділянці опери.

Олена Квірмбах

Вшанували пам'ять Г. Китастого

У середу, 16-го травня ц.р., в 7-ій год. вечора в українській православній катедрі св. Володимира в Пармі, Огайо, українська громада великого Клівленду вшанувала пам'ять у 40-ий день смерти славного композитора, дириґента Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка, як також довголітнього дириґента церковного хору катедри св. Володимира.

Парастас був відправлений при участі священиків українських православних парафій Пенн-Огайського Деканату й української католицької епархії св. Йосафата в Пармі.

Після парастасу відбулася поминальна програма у парафіяльній залі. Програму відкрив теперішній голова Українських Злучених Організацій (УЗО) в Клівленді, Огайо, Василь Ліщинський при численній присутності учнів Школи Кобзарського Мистецтва, членів Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка, представників громадських організацій, близьких друзів та громадян різного віку. Він коротко згадав заслуги покійного маестра як носія української культури, згадав про історичну вартість його мистецької творчости, особливо в ділянці кобзарської музики і співу.

Голова парафіяльної управи катедри св. Володимира Омелян Павлишин насвітлив присутнім особистий бік життя св.п. Г. Китастого з часу його замешкання в Клівленді.

Як відомо, св.п. Г. Китастий, перебравши обов'язки дириґента церковного хору при катедрі св. Володимира, переїхав на постійне мешкання до Клівленду і незабаром одружився з Олею Павлишин, сестрою Омеляна Павлишина, тому він знав більше про родинне життя покійного, ніж хто інший.

Д-р Ігор Махлай від школи бандуристів і молодих кобзарів подав короткий перегляд про мистецьку творчість маестра протягом його трудолюбного життя, перечислюючи його твори різної тематики.

Настоятель парафії митр. прот. о. С. Ганкевич подякував всім присутнім за численну участь в цій поминальній програмі, отцям православних і католицьких парафій, членам комітету за успішне проведення програми і сестрицтву при парафії св. Володимира за смачну перекуску.

В мистецькій частині програли талановиті учениці маестра, сестри Ірка і Аня Завадівські виконали декілька його творів. Їхня драматизація при грі на бандурах і співи витворили помітне зворушення у присутніх, особливо коли ми всі звертали погляди на самітню бандуру на сцені — вже без її майстра, незаступного Кобзаря.

І.Н.

Митрополит...

(Закінчення зі стор. 1)

(Справа) стоять: Андрій Кейбіда, його дружина Евелин, Тарас Дурбак і його дружина Марія.

(Зліва) стоять: Марія Робак і її муж Богдан, Іван Лавук і його дружина Гелена та Юлія Добош

Гапій, учень 5-ої кляси, які вручивши китицю троянд, вітали Владику. Згодом, увесь почот під урочистий спів „Буди ім'я Господнє..." церковного хору, під дириґентурою проф. Михайла Добоша, ввійшов до церкви.

Заки розпочалася Торжественна Архиєрейська Служба Божа, Митрополит Сулик перевів церемонії відзначень: до Митрополита один по одному підходили — спершу Тарас Дурбак в ескорті свого внука Олександра Павла і пластуна Дам'яна Гандзія, а за ним — А. Кейбіда в ескорті свого сина д-ра Роберта і внуків Кристофора і Павла; Митрополит торкався шаблями відзначених, опісля їм їх передаючи, а відтак вкладав на їхні голови шапки ордену св. Григорія, та вручав їм папські грамоти надання звання на Лицарів Ордену св. Григорія. Згодом Митрополит передав М. Робак, Ю. Добош і Г. Лавук папські золоті медалі „Про склезія ет Понтіфіче" та вручив їм теж папські грамоти. Хор могутнім „Многая Літа" привітав відзначених.

Під час Богослужби о. М. Кучмяк, привітавши зібраних мирян та згадавши про знаменну подію відзначувань, запросив Митрополита сказати проповідь. Владика вказав на Церкву як — на „ковчег" у житті її вірних. Він закликав усіх збудити в собі ще сильнішу віру, воскресити в собі любов до Бога і Церкви. Водночас Митрополит підкреслив своє тверде переконання в це, що вірні віддають свій труд Богові, народові, ближньому своєму. Згадав він також відзначених, висловивши їм признання за їх великі почесті; що їх вони отримали — в признанні за жертвенну і корисну діяльність для своєї парафії і громади. Служба Божа закінчилася многоліттєїями Папі, церковній ієрархії, українському народові і відзначеним вірним.

Завершенням вшановування відзначених був бенкет, що почався о годині 4-ій по полудні, у Навого Менор клюбі в Ірвінґтоні, Н.Дж., в присутності коло 300 осіб. О. Кучмяк привітав зібраних, а відтак за А. Кейбідою всі на залі проспівали американський і україський гимни. Адвокат Іван Романишин, ведучий програмою бенкету, запросив проф. М. Добоша відспівати молитву „Отче Наш", а за ним проспівали її усі присутні. Після поблагословення трапези Митрополитом, о. І. Фецко, брат відзначеної Г. Лавук, вніс тост за відзначених і відчитав привітання від Патріярха Йосифа, в якому було написано, що „в радісний день вручення папських відзначень для: Кейбіди Андрія, Дурбака Тараса, Робак Марії, Добош Юлії і Лавук Гелени, за їхню відданну працю і жертвенність у парохії св. Івана Хрестителя в Ньюарку посилаю моє для них благословення і вдячність за їхнє дбання про Божу славу і добро парохії і нашої Церкви. Нехай Господь кріпить їх своїми щедротами і дасть многих літ прожити для добра нашої Церкви і Народу. Благословення на Вас! Патріярх і Кардинал Йосиф Сліпий".

У цьому ж благословенні узмістовлена вся суть і значення цих особливих почестей, якими Папа обдарував і вирізнив парафіян цієї церкви.

Головною точкою першої частини програми бенкету був виступ Митрополита С. Сулика, який, крім гратуляцій, побажань відзначеним і передання їм Божого благословення, вказав на важливість ролі всіх мирян на протязі 1000-річчя історії української Церкви. В дальшому він закликав до ще більшої праці для добра української Церкви і народу, сказавши, що діла мирян скріплюють в ньому надію на світле майбутнє української спільноти.

Вкінці першої частини програми бенкету адв. І. Романишин прочитав привіти, що наспіли у зв'язку із відзначенням для А. Кейбіди. Вони були від: о. протоігумена Михайла Бзделя, ЧНІ, Вінніпег, Манітоба, о. Павла Малюги, ЧНІ, Йорктавн, Саскачеван, від Владики Михайла Гринчишина, ЧНІ, Париж, Франція, від секретаря Нюджерзького стейту Джейн Бирджіо та губернатора стейту Ню Джерзі Томаса Кейна.

Другу частину програми започаткував д-р Степан Ворох святочним словом (по-українськи), провідною думкою якого було те, що гармонійна праця мирян — незалежно від цього чи походитимуть вони із Полтави, Львова чи Вашінгтону — завжди принесе корисні результати, якщо вони в згоді трудитимуться для добра справи, для добра Церкви, яка є рушійною силою життя української громади. Особливою силою його слова було процитування слів Патріярха Йосифа Сліпого, що їх він на авдієнції у Папи Павла VI, промовляючи, сказав: „Ubi est concordia, ibi semper victoria est (де є згода, там завжди є перемога). Прохотувавши слова Патріярха, д-р С. Ворох ще раз зазначив, що працівність цих сил бачимо сьогодні, бо якраз ця гармонійна праця п'ятьох мирян, яких поєднувала згода, принесла нині свої плоди у формі їхніх відзначень, а цей факт означає ніщо інше, а перемогу і для відзначених особисто і для української громади.

Святочне слово по-англійськи виголосив адв. І. Романишин, який засягнув аж до 1907 року — дати постання церкви св. Івана Хрестителя, — а з цим початків розво церковного і організаційного життя української громади в Ньюарку. Промовець теж коротко перерахував заслуги відзначених парафіян. Ось вони: Юлія Добош, народжена Молодовець, заслужена вчителька в українській парафіяльній школі св. Івана Хрестителя, в якій вчить безперервно 28 років; довголітній член Управи Марійської Дружини та її голова на протязі 10 років. Діяльний член Парафіяльної ради, церковного хору, Клюбу Сеньйорів та член Управи Союзу Українок Америки, 28-ий Відділ у Ньюарку. Марія Робак, народжена Махобей, віддана учителька української мови в цій же школі, в якій вчить безперервно 28 років; рушійна сила в плянуванні і підготові та в переведенні шкільних церковно-національних імпрез. Завдяки її невсипущої праці численні ряди нашої молоді осягнули добре знання української мови, культури, мистецтва, традиції. Гелен Лавук, народжена Фецко, довголітній член управи, а тепер голова Апостольства Молитви, визначана членкиня Товариства св. Вервиці, Клюбу Сеньйорів та Жіночої Секції товариства Католицьких воєнних ветеранів. Довгі роки голова і рушійна сила Проєкту для придбання фондів на потребу церкви св. Івана Хрестителя. Андрій Кейбіда, від 1946 року член Парафіяльної ради, діяльний у різних парафіяльних комітетах; церковний староста (муж довір'я) від 1965 по нинішній день. Діяльний у різних ділянках церковного і громадського життя, зокрема в Товаристві св. Імени, Українському Народному Союзі, і Товаристві Українських Американських Католицьких Ветеранів. Тепер є головним радним УНСоюзу, головою Ради Директорів Федеральної Щадниці „Тризуб" в Ньюарку, член Етнічної Дорадчої Ради Стейту в Ню Джерзі, покликаний губернатором Т. Кейном. А. Кейбіда отримав ґуманітарне відзначення ім. Джеймса Гайріса від Католицьких воєнних ветеранів стейту Ню Джерзі. Тарас Дурбак від 1960 року діяльний як член Парафіяльної ради, в тому всім років як церковний староста (муж довір'я) В 1940 роках започаткував і був членом комітету для зібрання фондів на відновлення катедри св. Юра у Львові, за що отримав похвальну грамоту від Митрополита Кир Андрея Шептицького. Від юної молодости член Пласту, в якому сповняв провідні діловодства на місцевому, крайовому та світовому поземі; тепер голова Головної Пластової Ради. Відзначений „Свастикою Заслуги" (1929) та орденом св. Юрія в Золоті (1958). Адвокат І. Романишин теж повідомив, що посадник Ірвінґтону, Н. Дж., Антоні де Блязі у своїй проклямації проголосив день 3-го червня Днем Марії Робак — прикладної громадянки та довголітньої учительки в українській парафіяльній школі св. Івана Хрестителя.

Відтак промовляли двоє відзначених — М. Робак — по-українськи, А. Кейбіда — по-англійськи. М. Робак висловила свою думку, що під час її праці — їй доводилось переживати різні контрасти — радости й иноді турбот, вдячности, а іноколи і свідомости своєї власної недостачі. Але М. Робак — людина, яка вклала довголітній і великий труд у школі, працюючи над поширенням знання української мови і літератури в кількох поколінь українських дітей, — скромно додала, що свою працю вона вважає лиш своїм природним обов'язком, а не чимось незвичайним. А. Кейбіда у своєму слові висловив вдячність провідникам нашої громади, особливо священикам, батькам і виховникам-учителям, заявляючи, що „ми завжди повинні бути горді із-за своєї української спадщини і продовжувати зберігати свій чудовий обряд". Вкінці промовець закликав цими словами: „Змiцнім нашу віру щирим сантиментом братерської любови".

Опісля слідували привіти, що їх під адресою відзначених парафіян виголосили представники різних організацій і товариств. Промовляли: Д. Кордуба — муж довір'я від Церковної ради; о. М. Кушко, духовний провідник, від Товариства св. Імени; Галя Мілянич, заступниця голови, від Кружка Матерів; Роман Рогожа, заступник голови Головної Пластової Ради від Пласту — Начального Пластуна Юрія Старосольського і від пл. сен. Яра Гладкого, голови Комісії пластового досвіду та від голови Крайової Пластової Старшини пл. сен. Евстахії Гойдиш. Склали ще привіти: Ольга Мусаковська, членкиня, від Марійської Дружини, Емілія Сільва, касир, від Апостольства Молитви, Анна Струк, голова, від Товариства св. Вервиці, Ярослава Олесницька, голова, від 28-го Відділу СУА та Дарія Каранович, президент, від Українського Музичного Інституту.

Закінчуючи програму бенкету, о. М. Кучмяк подякував усім, а між ними о. Іванові Наконечному, парохові української православної церкви св. Вознесіння в Мейплвуді, Н. Дж., який завжди з паніматкою Маріянною прибуває на імпрези, що їх влаштовує парафія, згадав і Сестер Василіянок, які трудяться для дітей в місцевій українській парафіяльній школі, як і побажав відзначеним і всім парафіянам многих літ. Тоді проф. М. Добош заінтонував многоліттєє, а за ним заспівали всі присутні. Благодарственною молитвою, що її перевів о. М. Перетятко, завершено ці знаменні відзначування.

Хронікар, якому колись прийдеться записувати перебіг цієї небувалої події із життя ньюаркської парафії і відмотуватиме слова подиноких промовців, мабуть завершить свої нотатки і завваги відлунням провідної і спільної синтези їхніх промов, яка віддзеркалювала конечність взаємоіснування української Церкви і народу — як одноцілої і нерозривної церковно-громадської клітини. А віднотовуючи в своїх мемуарах про специфічний момент — надання папських відзначень ньюаркським мирянам — хронікар повинен би написати, що до осягнення цього успіху можливо і не дійшло б, якщо б у відзначених мирян не було безперервного стремління до високих ідеалів, до спільної мети, якщо б не було поміж ними гармонії, співпраці і передусім згоди, без якої будь-яка громадська праця не може завершитися повним успіхом.

Співпраця парафій в Ґлен Спей

Традиційне спільне парафіяльне свячене української католицької церкви св. Володимира відбулося в нашому селі 6-го травня ц. р. на оселі „Верховина" при численній участі парафіян церкви св. Володимира і православної церкви св. Петра і Павла. До співучасти у спільному свяченому парох церкви св. Володимира о. Юліян Осадца запросив місцеву православну громаду та зокрема отця митрата Кіндзерявого-Пастухова. Слід згадати, що співпраця українських православної та католицької церковних громад проходить в нашому селі незвичайно дружньо у всіх ділянках церковно-громадської діяльности. Це о. Юліян Осадца своєю щирістю і безпосередністю та всецілою відданістю українській Церкві легко знайшов дорогу до сердець своїх парохіян і православної громади.

Свято відкрив парох о. Юліян молитвою. Потім разом із отцем митратом Кіндзерявим-Пастуховим посвятили їжу і дари під радісний спів всіх присутніх „Христос Воскрес". Отець Юліян привітав парафіян і гостей та подякував адміністраторові оселі „Верховина" Миколі Богдановi за гарне приготовання святочної трапези Ефрозині Мартинець і Миронові Боднарoві за передподаж квітків та усім, що причинилися до успіху свята. Панувала атмосфера сімейної гостини.

Промовляли о. Юліян Осадца і о. митрат Кіндзерявий-Пастухів. Вони оживили в пам'яті зібраних красу наших традицій. Оля Линник чудовою українською мовою виголосила власного укладу вірші, присвячений цьому святові.

Промови отців і вірш О. Линник повернули думки й душі присутніх на рідну землю, до нашої підпільної Церкви на Україні, владик, священиків, вірних, наших братів і сестер, що страждають на засланні й у тюрмах.

Святочну трапезу закінчив молитвою о. митрат Кіндзерявий-Пастухів.

Михайло Кіндрачук

Перша...

(Закінчення зі стор. 2)

вої палати представники урядових, шкільних властей та представники філії Т-ва „Просвіти", Руської Бурси та Фундації князя К. Острозького. Князь, приступивши до українських представників, розпитував про цілі і завдання цих організацій. Опісля вихав до міського парку, щоб оглянути етнографічну виставку що була влаштована у міському павільйоні, де були зібрані археологічні та етнографічні предмети укладені за річними областями Сяну, Буга, Дністра та Прута. Виставка представляла вірний образ українського народу в Галичині, його спосіб життя, промислу, хліборобства та культури. Архикнязя оправджував Ф. Федорович з членами виставкового комітету. Архикнязь був дуже зацікавлений виставкою, не щадив похвал для виробів домашнього промислу наших селян.

Із павільйону пішов архикнязь у глибину парку і оглянув чотири типи українських селянських хат з обійстями. Звідтіля перейшов на простору площу, на якій були уставлені селянські та міщанські групи з чотирьох областей, у своїх оригінальних народних одягах. Цим етнографічним групам зробив світлини тернопільський фотограф Сильвекич. Він із цих фотографій скомплектував гарний альбом, який вклав до чудово різьбленої касети, що її різьбив відомий гуцульський різьбар Шкрибляк. Одну касету вислано до архикнязя, а другу закупило Т-в „Просвіта" у Львові.

Під час цього, коли князь кінчив оглядати етнографічну групу, розлягся з бічної алеї саду голосний спів женців і жниць, косарів, громадільників, похід яких зближався до площі, де перебував архикнязь. Відкрився імпозантний похід женців і жниць із серпами, грабільників з граблями і косарів з косами. За ними їхали запряжені волами драбинясті вози, наванатажені снопами, а на них сиділи малі діти, уквітчані вінками з колосків. Жниці в гарних народних одягах привітали глибоким поклоном архикнязя і склали перед ним вінки із збіжжя. В цій хвилині, коли архикнязь висловив їм свою подяку, загомоніла сільська музика (скрипка, бас, клярнет, решето і цимбали), а 25 пар парубків і дівчат у живописних одягах з Острова і Березовиці Великої, під проводом Р. Бачинського, розпочали перед князем обжинковий танець. При цьому Барвінський пояснював архикнязеві цілий обжинковий обряд. У виставковому павільйоні закупив архикнязь чимало різних предметів мистецької вартости, зокрема гуцульських.

Після двогодинного перебування у міському городі повернув архикнязь до міста, де в готелі Пунчерта видав сніданок, на який був запрошений, крім свити і достойників архикнязя, також комітет цієї виставки. „Найбільшим вдоволенням для мене, — пише Барвінський, — було гарне і вповні удатне виконання програми, предложеної свого часу мною іменем українських членів повітового комітету, і то корисне і живе враження, яке ця програма зробила на достойного гостя і всіх присутніх. І справді прийняття в Тернополі треба вважати найвеличавшим і найкращим в краю, бо тут вітали гостя не лише поодинокі кооперації і стани, але увесь український нарід з Галичини".

• • •

Ми вдячні проф. Олександрові Барвінському, який не лише докладно описав, але також вклав багато праці для влаштування цієї першої етнографічної виставки в столиці галицького Поділля — Тернополі, яка вже тоді 97 років тому, показала світові життєві, культурні та мистецькі досягнення українського народу.

Появилася...

(Закінчення зі стор. 1)

жує Долот. Тут говориться про 4,8 до 11 мільйонів людських жертв.

Одначе точність числа не є найважнішим аспектом свідчення, а те, що застрашаючий своїми розмірами голод був специяльно спрепарований актом заґрабницької політики Москви.

Щоб зрозуміти якслід, як це було можливо створити такий масовий голод, Долот описує розбійницькі засоби, якими здійснювали примусову колективізацію українського села, що загнала сільське населення в новітню безславну кріпацтву. Щоб виявити, чому таке лихо сталось в Україні, автор вказує на силу українського самовизначення в декаді перед роками голоду, що розцвілась політикою українізації. Він теж вказує на велетенський наступ здебільша неукраїнського елементу, міського кадру, на околиці сіл для пристосування колективізації. Це сумнозвісні „тисячники" і їхні різнородні підсилювачі. Долот описує ту нелюдську офензиву на т. зв. „кулаків", на Церкву та українську інтеліґенцію. І щойно тоді розглядає цю нерівну боротьбу за живо 1932 року і відтак страждання і голодні муки, які були наслідком нечуваного, єхидного розбишацтва режиму.

Брошуру М. Долота в ціні 3 дол. можна набути, пишучи на адресу: „Harvard University, Ukrainian Studies Fund, Inc., 1583 Massachusetts Ave., Cambridge, Mass. 02138.